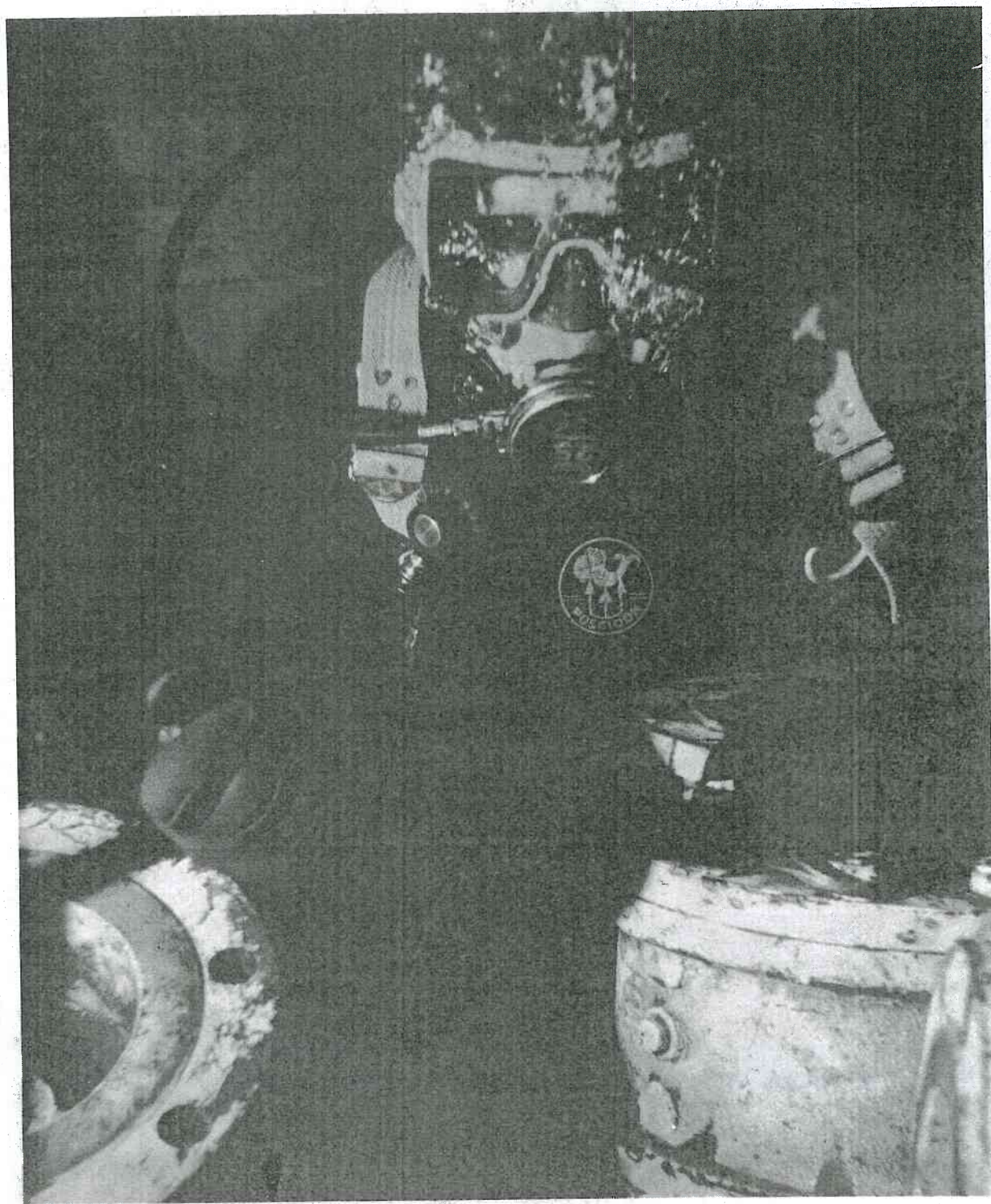
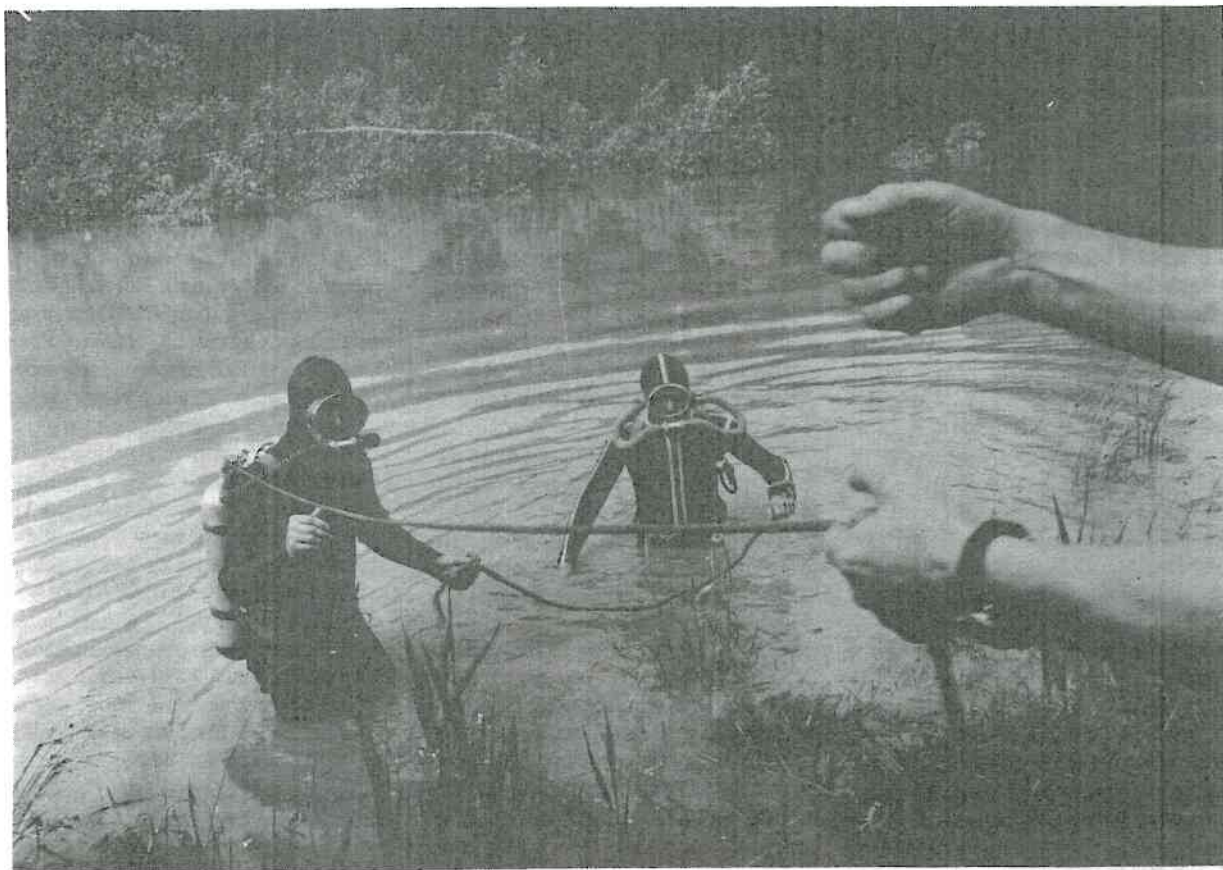

búvárharang

1990/2. szám

ÁRA: 80 Ft

POROSODÓ VIZES ÜGYEINK

Könnyűbúvárok az 1970. évi Tisza-völgyi árvíznél

A Magyarországot sújtó 1970. évi Tisza-völgyi árvíz a magyar könnyűbúvárok számára sporttörténetünk néhez, de sikerekben gazdag hősi időszaka. Az árvíz elleni küzdelemben helytálló sportolók műszakiak és vezetők napjainkban is tevékenyen részt vesznek a sportág munkájában.

1969-70. telén és tavaszán a Tisza 15700 km²-es vízgyűjtő területére igen tetemes mennyiségű csapadék hullott, növelve a talaj nedvességtartalmát és emelve a Tisza és mellékfolyóinak a vízszintjét. Az 1970. május 10-e után leesett csapadék már nem tudott a talajba beszivárogni, és a bal oldali mellékfolyóknál még hazánk területén kívül áradásokat okozott. A Tisza-völ-

gye hazánk területéből 48000 km²-t foglal el, ez egy sík vidék és 580 km hosszú védendő folyópartja van. A Tiszára és mellékfolyóira igen szeszélyes, szélsőséges vízjárás a jellemző (pl.: a Tiszán Tokajnál 1:80, a Szamoson, a Krasznán és a Túron még szélsőségebb). Az árvíz előtt a Szamoson, a Felső-Tiszán és a Túron egy nap alatt 4-5 méter vízszintemelkedés történt. A Szamoson az eddig árvízkor észlelt legnagyobb vízhozam (2700 m³/sec) helyett 4700 m³/sec mennyiséget mértek.

Az árvíz elleni küzdelem nagyságát jellemzi az is, hogy a kritikus időszakban a Tisza átlagos évi vízmennyiségének több mint háromnegyed része folyt le.

Most nézzük meg, mit írt a krónikás 1970 decemberében a Könnyűbúvár Értesítőben az elvégzett munkáról, az eseményekről, helyszínekről, a résztvevőkről és eredményeikről!

Könnyűbúvárok a Tisza-völgyi árvíznél

A Magyar Könnyűbúvár Szövetség elnöksége körlevélben fordult az ország víziklubjaihoz és szakosztályaihoz azzal a kéréssel, hogy közöljék a védekezésben való részvételük legfontosabb adatait. A levelekből, valamint az MKBSz rendelkezésére álló adatokból készült el ez a kis számvetés. S

ha ez a számvetés esetleg nem teljes, akkor ezért ne azok reklamáljanak, akik egyáltalán nem, vagy hiányosan adták meg az adatokat.

12 könnyűbúvár klub nagy létszámmal (7-17 fővel) 9 klub 1-3 fővel, valamint az Árvíz és Belvízvédelmi Készenléti Szolgálat (ÁBK SZ) 4 fővel dolgozott az árvíznél. Összesen 13 munkabrigádban 167 könnyűbúvár vett részt.

A könnyűbúvárok összesen: 3397 munkanapot dolgoztak, 12731 órát merültek, 250000m² fölét fektettek le, 300000 homokzsákokat helyeztek el.

Dégen Imre árvízvédelmi kormánybiztos, az Országos Vízügyi Hivatal elnöke, valamint Vincze József, az OVH elnökhelyettese állandó kapcsolatban volt a könnyűbúvárokkal, több esetben személyesen irányították a védekezést.

Az Alsó-Tisza vidékén a brigádok többségét az MHSZ négyfős irányító, szervező, gazdasági és egészségügyi központja irányította Makóról. Ez a központ gondoskodott a szükséges felszerelésekről, szállítóeszközökről, levegőellátásról, munkaruháról, szállításról és ellátásról. Az irányító és szervező munka fontosságát, s egyben sikeres végrehajtását dokumentálja a munkavégzés helyszíneinek nagy száma, a legkülönbözőbb búvármunkák elvégzése és más jelentős adatok.

A makói központ irányítása alatt dolgozó brigádok:

1. MHSZ Ganz-Mávag Víziklub
2. MHSZ Csepel Vasmű Víziklub
3. MHSZ Petőfi Sándor Víziklub
4. MHSZ Egyesült Izzó Víziklub
5. Amphora Könnyűbúvár Sportklub
6. MHSZ Dunai Vasmű Víziklub
7. MHSZ B.H.G. Víziklub
8. Delfin Könnyűbúvár Szakosztály.

A Felső-Tisza, majd az Alsó-Tisza vidékén a makói központnál dolgozott:

9. MHSZ Neptun Víziklub

A szegedi központ irányítása alatt dolgozott:

10. MHSZ Muréna Víziklub.

Szolnok térségében az illetékes Vízügyi Igazgatóság irányítása alatt dolgozott:

11. MHSZ Szolnoki Víziklub

12. MHSZ Rába Víziklub.

Az Országos Vízügyi Hivatal irányítása alatt dolgozott:

13. ÁBK SZ Könnyűbúvár csoport.

Ezen kívül az MHSZ Debreceni Víziklub, MHSZ Gyulai Víziklub, MHSZ Kinizsi Víziklub, MHSZ Kiskőrös, MHSZ Székesfehérvár, MHSZ Tatabányai KM Víziklub, MHSZ Martfői Víziklub, és az MHSZ Ráckevei Víziklub könnyűbúvárai 1-1 búvárbrigádba beosztva dolgoztak.

A könnyűbúvárokat az alábbi munkákra vették igénybe:

Zsilipek felderítése-javítása: Algyő, Alka-sziget, Doba, Hattyas-Ballagi tó, Percsova, Tiszakürt, Tiszakécske, Tiszaluc.

Szivattyútelepek felderítése, szivattyúcsövek lezárása: Békés, Békésszentandrás, Jakson, Nagyfa, Ujiráz, Körtvélyes, Kunszentmárton, Zalota, Nagycersed.

Buzgárok felderítése, elzárása, fóliázása: Ferencszállás, Makó, Klárafalva.

Gátak fóliázása: Csongrád, Szeghalom, Gyoma, Kisköre, Körtvélyes, Kucori, Makó, Martfű, Nábrád, Nagycsed, Poroszló, Szeged, Szentéerdő, Taktakenéz, Tápé, Tiszakeszi, Tokaj, Újszász, Vetyehát.

Az árvízvédelemben résztvevő könnyűbúvárok:

Az MHSZ-MKBSZ irányító apparátusa: (Merülési idő: 54 óra)

Mohácsi Ferenc MHSZ főelőadó, MKBSZ főtitkára; Csajághy Csaba MHSZ főelőadó, Figura Mária MKBSZ aktívja, dr. Török Attila MKBSZ Orvosi Bizottság tagja

Amphora Könnyűbúvár Sport Klub: május 29-június 10. (Merülési idő: 445 óra)

Borbély Mihály, Deák Attila, Ember Sándor, Irsai Sándor, Kmezt Sándor, Kunfalvi György, Saláti Katalin, Surányi Csaba, Szilágyi András, Szilágyi Károly, Tózsér János

MHSZ B.H.G. Víziklub: május 29-június 10. (merülési idő: 849 óra)

Appelt Ferenc, Buóczik József, Csutorás Zoltán, Csatári István, Deés Zoltán, Fényes Béla, Galambfalvi József, Gergely Miklós, Gulyás István, Gulyás József, Hideg Ferenc, Hajas Pál, Kertész Gyula, Moinár Péter, Rutkay László, Sáfrány József, Skorka Sándor

MHSZ Debreceni Víziklub: május 29-június 10., ill. június 14-július 22. (Merülési idő: 278 óra)

Czakó László, Kosina Pál, Tóth Sándor

MHSZ Csepel Víziklub: május 22-június 23. (Merülési idő: 1208 óra)

Baranyai Béla, Elesits Ferenc, Farkas Ferenc, Glük Károly, Grubel Lajos, Jávori László, Juhász Zoltán, Kalmár Béla, Kalmár László, Keserű Antal, Nagy Ferenc, Rossel Ferenc

Delfin Könnyűbúvár Szakosztály: május 30-június 23. (Merülési idő: 902 óra)

Adamcsik Ferenc, Katonka Imre, Kenéz György, László Csaba, Maróthy László, Matuz Ferenc, Medek Miklós, Násfay Béla, Palánki István, Papp Endre, Roith György, Szirtes György

MHSZ Dunai Vasmű Víziklub: május 30-június 10. (Merülési idő: 284 óra)

Guzsván László, Kun Ferenc, Nagy Bertalan, Rajna Vilmos, Ritter István, Simonyi Tibor, Schmidt József

MHSZ Egyesült Izzó Víziklub: május 29-június 10., ill. június 13-június 23. (Merülési idő: 973 óra)

Csató János, Juhai Sándor, Kövesdi László, Kubánszki Ferenc, Littmann Róbert, Molnár Pál, Molnár Sándor, Nagy László, Novák György, Pahocsa Sándor, Szabó Dezső, Szabó János

MHSZ Ganz-Mávag Víziklub: május 22-június 28. (Merülési idő: 2098 óra)

Bobák Ferenc, Földi György, Illik Sándor, Ivanics István, Kovács László, Kónya Zoltán, Mészáros Gyula, Miga József, Molnár Ferenc, Nagy Attila, Nagy Zoltán, Németh Lajos, Pálfi Zoltán, Pintér Béla, Sasadi Károly, Tolna László

MHSZ Gyulai Víziklub: május 29-június 12. (Merülési idő: 60 óra)

Perei Ferenc

MHSZ Kiskőrös május 29-június 10. (Merülési idő: 44 óra)

Anti Gyula

MHSZ Ráckevei Víziklub: május 16-június 24. (Merülési idő: ism.)

Schenk József, Simon István

MHSZ Székesfehérvár:

Kovács Sándor, Györök János

MHSZ Tatabánya KM Víziklub: május 29-június 10. (Merülési idő: 50 óra)

Zubor Béla

MHSZ Muréna Víziklub: május 18-június 30. (Merülési idő: 1720 óra)

Ábrahám István, Asztalos István, Hojsza János, Károlyi István, Kiss Sámuel, dr. Kertai György, Pethő Béla, Szakács László, Temesvári József, Tancos Gyula, Vadász István, ifj. Ujhegyi György, Ujhegyi György

MHSZ Neptun Víziklub: május 20-június 10. (Merülési idő: 870 óra)

Asztalos Béla, Almási György, Bartha Sándor, Czimbalmos Attila, Dobos István, Enyedi Lajos, Kiss Sándor, Kovács Zoltán, Konrad Zoltán, Riedlin-

ger József, Szakácsi József, Vissi Ferenc

MHSZ Petőfi Sándor Víziklub: május 22-június 22. (Merülési idő: 1294 óra)

Benke József, Berta Péter, Filótás László, Hortai Zsolt, Krumpach Lajos, Litter Ferenc, Mischl Ferenc, Mischl Tamás, Rodán László, Sándor Tibor

MHSZ Rába Víziklub: május 29-június 11. (Merülési idő: 300 óra)

Bánki Tibor, Balogh Imre, Cserepes István, Gyurisati Ottó, Menyhárt István, Miltaller Antal, ifj. Miltaller Antal, Sipos Attila, Sipos Károly, Szita Attila, Szűcs Attila, Vargy Tibor

MHSZ Szolnoki Víziklub: (Merülési idő: 1187 óra)

Balázs Zoltán, Csabai Csaba, Farkas Miklós, Henter Lajos, Haraszi Tamás, Kardos Miklós, Lits Gábor, Mészáros György, Pocsai Sándor, Rácz Zoltán, Takács Miklós, Tímár József, Vámosi Antal, Varga József

MHSZ Tisza Cipőgyár Víziklub: május 29-június 9. (Merülési idő: 11 óra)

Böndör György

OVH Árvíz és Belvízvédelmi Készenléti Szolgálat:

Bori Béla, Debreceni József, Kovács György, Wunder László

Az Árvízvédelmelért kitüntetett könnyűbúvárok:

Munka Érdemrend arany fokozat: 1 fő

Munka Érdemrend ezüst fokozat: 7 fő

Munka Érdemrend bronz fokozat: 10 fő

Testnevelés és Sport Kiváló Dolgozója: 8 fő

Testnevelés és Sport Érdemes Dolgozója: 5 fő

Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozata: 3 fő

Haza Szolgálatáért Érdemérem ezüst fokozata: 1 fő

Haza Szolgálatáért Érdemérem bronz fokozata: 2 fő

MHSZ Kiváló Munkáért Érem arany fokozata: 3 fő

MHSZ Kiváló Munkáért Érem ezüst fokozata: 10 fő

MHSZ Kiváló Munkáért Érem bronz fokozata: 4 fő

Ságvári Endre KISZ Érdemérem: 5 fő

Árvízvédelmi Emlékérmét 150 könnyűbűvár kapott.

Az évszázad árvíze elleni védekezés sikerét Dégen Imre árvízvédelmi kormánybiztos az Országgyűlésen is méltatta, kiemelve a könnyűbűvárok nagyszerű helytállását. A sajtóban, a rádión és a televízión keresztül pedig az egész ország elismeréssel figyelte munkánkat. Ezzel a kis számvetéssel magunknak tartoztunk. Hazánknak viszont azzal, amit ezek a száraz adatok takarnak. És nem feledkezhetünk meg sohasem arról, hogy hasonló, nehéz feladatokra mindig készen kell állnunk – (fejeződött be az egykori beszámoló).

Az Országos Vízügyi Hivatal 1971-ben írt jelentése úgy értékeli, hogy az 1970. évi Tisza-völgyi árvíz még súlyosabb volt, mint az 1965. évi dunai árvíz, mert: — hevesége, magassága, tartóssága, vízhozama, egyidejű jelentkezése az összes bal parti mellék folyóin; — a veszélyeztetett terület nagysága és értéke; — a veszélyeztetett területen élő lakosság száma; — a védelmi szakaszok hossza; — a bevetett emberi, anyagi és technikai erő nagysága; — a közvetlen gátszakadások veszélyei jóval meghaladták azt.

Az árvízek a gátakra nehezedő terhelését a vízszint magassága és a hozzártatózó napok szorzata fejezi ki legjellemzőbben. Összehasonlítva az 1965. évi budapesti árvízi terheléshez képest 1970-ben Szolnokonál 3,5-szeres, Szegednél majdnem 4,5-szeres terhelés nehezedett a gátakra.

Ez a terhelés Szolnokonál 66%-kal, Szegednél 72%-kal felülmúlt minden korábbi tiszai árvízet.

A hatalmas anyagi, technikai és emberi erőt igénybevevő védekezés sikeres volt, de nagy árat kellett érte fizetni. A veszélyeztetett terület 2,8 millió katasztrális hold volt, amelyből a sikeres védekezés ellenére 90000 katasztrális hold, 45 község és 3 tanya-központ került víz alá.

Az elöntések és fakadóvizek okozta kár elérte az 1,7 milliárd forintot.

A hullámtérelöntések okozta mezőgazdasági termelőkiesés: 0,29 milliárd forint.

A védekezés és mentés költsége: 0,90 milliárd forint.

Roith György

